Carl Asschenfeldt-Hansen

Gullgruben: Andre Timoteus-brev

En bibelforklaring (1903–05)

Oversatt til norsk
Gamle stier · gamlestier.no

Carl Asschenfeldt-Hansen: *Gullgruben: Andre Timoteusbrev* (En bibelforklaring (1903–05)).
Tekstene er frie fordi forfatterne døde for mer enn 70 år siden. Oversettelsene er eget arbeid.
Bibelsitatene er fra Norsk Bibel 88/07.
Boka kan leses, skrives ut og deles fritt. Den nyeste utgaven finnes alltid på gamlestier.no.
Utgave 25. november 2026.

Innhold

Innledning til Andre Timoteusbrev 1
478. «Skam deg ikke ved vår Herres vitnesbyrd» (1,1–18) 3
479. «Lid ondt som en god Kristi Jesu stridsmann!» (2,1–13) 8
480. Den rette holdningen til all vranglære (2,14–18) 12
481. Seglet på Guds hus og de forskjellige «karene» i det (2,19–21) . . 15
482. Hvordan en Herrens tjener bør være (2,22–26) 18
483. «I de siste dager skal det komme farlige tider» (3,1–9) 20
484. Paulus formaner Timoteus til å bli i det hellige sporet – apostelen og veilederne fra barndommen var hans forbilde, og i Den hellige skrift hadde Gud gitt ham en fylde av lys og kraft til å følge sporet (3,10–17) 25
485. Paulus formaner Timoteus til å forkynne Ordet med iver mens det er tid, fordi vanskeligere tider skulle komme og apostelens egen tid snart var omme (4,1–8) 30
486. Apostelen forteller om sine egne forhold og ber Timoteus komme til ham så snart som mulig. Hilsener og avslutning (4,9–22) . . . 35
Om Carl Asschenfeldt-Hansen 39

Innledning til Andre Timoteus-brev

Etter all sannsynlighet har Timoteus vært i Efesos hele tiden mellom Paulus' første og andre brev til ham. Hvor lang tid dette var, kommer an på om vi regner med at Paulus døde i år 64, eller senere, omkring år 66 eller 67 e.Kr. Dette andre brevet sier ingenting om hvor Timoteus oppholdt seg. Men forholdene ligner på så mange måter dem vi hørte om i det første brevet til Timoteus, og det finnes hilsener til mennesker som sikkert bodde i Efesos. Derfor kan vi gå ut fra at Timoteus fremdeles stod i den gjerningen han var blitt betrodd der.

Brevet viser tydelig nok at Paulus har skrevet det fra Roma under sitt siste fangenskap. Det inneholder de siste ordene vi kjenner fra dette utvalgte redskapet for Herren. Det går også en egen, dyp klang gjennom brevet. Det er som fra en som står ved slutten av sin livsgjerning og sin pilegrimsvandring. På den ene siden ser han tilbake på livet på jorden med alt det brakte, og på den andre siden skuer han allerede inn i hjemmet der oppe.

Innholdet i brevet er dels en hjertelig formaning til Timoteus om ikke å la hendene synke, men frimodig ta opp kampen og de lidelsene som fulgte med den. Dels inneholder brevet igjen en alvorlig formaning til Timoteus om å «holde seg ren» og ikke ha noe å gjøre med de frekke vranglærerne og deres onde og falske vesen. En får inntrykk av at Timoteus knapt stod så fast og så nidkjær i denne kampen som apostelen kunne ha ønsket. Og det er «farens» sannhetsord, båret av inderlig kjærlighet til hans «sønn» i troen, som ånder gjennom hele brevet.

Etter overskriften og hilsenen (1,1–2) inneholder 1,3–18 en kraftig påminnelse til Timoteus om «å opptenne den Guds nådegave som er i deg», og ikke skamme seg over evangeliets sak. I 2,1–4,5 er det særlig kampen mot vranglærerne som er den røde tråden i formaningen. I 4,6–22 ser Paulus fram mot den snarlige slutten på sin virketid og skildrer med noen få ord sin egen situasjon.

Om Timoteus har vi ennå en siste opplysning, i Hebr 13,23. Der ser vi at Timoteus hadde vært i fangenskap, men var blitt løslatt igjen. Hebreerbrevet ble skrevet henimot år 67. Timoteus' fangenskap har derfor trolig funnet sted ikke så lenge etter at Paulus hadde skrevet dette sitt siste brev til ham og selv hadde lidt martyrdøden. Også dette andre Timoteusbrevet viser tydelig nok at farer og trengsler truet Timoteus. Paulus prøver jo stadig å oppmuntre ham til å lide ondt for evangeliet som en rett stridsmann for Kristus.

478. «Skam deg ikke ved vår Herres vitnesbyrd» (1,1–18)

Også i dette siste brevet kaller Paulus seg «Kristi Jesu apostel ved Guds vilje». Han nevner seg etter den nådestillingen som til det siste var livets glede og ære for ham. Og han føyer til det som var innholdet og målet for livskallet hans: «til å forkynne løftet om livet i Kristus Jesus» (v. 1). Allerede med dette særegne tillegget i overskriften peker apostelen på herligheten i evangeliet. Han vil nettopp legge Timoteus på hjertet hvor ille det var å skamme seg over et så rikt og salig budskap.

Apostelens uforandrede kjærlighet til Timoteus møter oss i hilsenen (v. 2). Der kaller han ham sitt «elskede barn» (slik er det mest riktig etter grunnteksten).

Paulus begynner med å takke Gud for den «oppriktige tro» som var i Timoteus (v. 3–5). Så følger den alvorlige formaningen om å opptenne den nådegaven han hadde fått. Med Guds store nåde for øye og etter apostelens eksempel skulle han frimodig lide ondt for evangeliet. Slik skulle han ta vare på det gode som var lagt ned hos ham ved Den Hellige Ånd (v. 6–14). Apostelen gir formaningen enda større tyngde ved å minne ham om den forlatte stillingen han selv var i, og om hvor stor vederkvegelse hver trofast venn var for hjertet hans (v. 15–18).

Når Paulus (v. 3) sier at han lik sine «forfedre» tjente Gud «med en ren samvittighet», forteller dette oss at forfedrene hans har vært troende, oppriktige israelitter. De troende i den nye pakt har jo ingen ny Gud. Det er Israels Gud som har åpenbart seg for oss i Kristus. Ved den samme Gud står de hellige i den nye pakt i inderlig forbindelse med dem i den gamle pakt.

«En ren samvittighet» betyr her det samme som «et rent hjerte» i 1 Tim 1,5, det vil si et ærlig, udelt hjerte. Også i sin vantro tid mente Paulus det jo på en måte ærlig nok. Han var forblindet, men ikke forherdet.

Når Paulus her minner om forfedrene sine, er det åpenbart fordi han samtidig har Timoteus' mor og mormor for øye, Eunike og Lois. Også de hadde vært sanne Abrahams barn og vist det ved å ta imot løftet om livet i Kristus. Når apostelen minner Timoteus om hans mor og mormor, er det nettopp for å åpne hjertet hans enda mer for formaningen som følger.

Til det samme tjener også det han særlig nevner (v. 3): at han stadig mintes Timoteus i bønnene sine, natt og dag. Han lengtet etter å få gleden av å se ham, denne kjære sønnen sin, og han tenkte ofte på «tårene» hans ved den siste avskjeden (v. 4). Og han var viss på at den oppriktige troen som bodde i hans mor og mormor, også bodde i Timoteus (v. 5). Som så ofte i Paulus' brev ser vi også her hans hjertevinnende måte å gjøre plass for formaningene som følger.

Fra v. 6 tar han så fatt på formaningen med et «derfor». Timoteus skulle «opptenne» den nådegaven fra Gud som han hadde fått ved apostelens «håndspåleggelse». Her siktes det åpenbart til det som er omtalt i 1 Tim 4,14: Timoteus ble ordinert til embetet som apostelens stedfortreder. Slik prester den dag i dag blir ordinert under andre presters håndspåleggelse, var det også den gang. Og apostelen hadde vel vært den første til å legge hendene sine velsignende på Timoteus' hode. Men en nådegave en har fått, må brukes og utnyttes under stadig bønn. Ellers slokner den lett, som en lampe en ikke holder i orden.

I v. 7 begrunner Paulus påminnelsen sin ved å vise til hvor herlig den nådegaven var som Gud hadde gitt Timoteus. Gud hadde gitt ham sin Ånd, så han kunne røkte embetet rett. Men denne Ånden var ikke en «feighets ånd». Den virket kraft, kjærlighet og sindighet. Det var altså en kraft fylt av selvfornektende kjærlighet. Den viste seg ikke i lidenskapelig oppbrusing – det er «fremmed ild» på Herrens alter (se Nadab og Abihu, 3 Mos 10,1) – men i hellig stillhet og uforferdet fasthet.

Med denne Ånden passet det ikke å «skamme seg ved vår Herres vitnesbyrd» (v. 8), eller ved hans hellige når de var i trengsel. Paulus

stiller her seg selv fram som eksempel, han som var Herrens «fange». Med det betegner han fangenskapet sitt både som tillatt av Herren og som noe han bar for Herrens skyld (v. 8).

Det ser ut som om Timoteus har gitt etter for menneskefrykt, eller i hvert fall har manglet mot til å bekjenne Herren og kjennes ved Herrens fangne apostel, som nå satt anklaget som forbryter i fengselet i Roma. Men hvor er det ikke hellig klang og mandig alvor i apostelens tilrop: «Lid ondt for evangeliet!» Det kom fra en prøvet mann som aldri selv hadde holdt seg tilbake når evangeliet ble forfulgt (se 2 Kor 11,23–33).

Nå var det forfølgelsens tider. I Roma var de kristne blitt martret til døde av keiser Nero på den mest grufulle måte. Ryktet om det gikk ut over Romerrikets mange provinser, så det var blitt langt vanskeligere å bekjenne sin tro. Men når apostelen roper dette djerve ordet til Timoteus: «Lid ondt for evangeliet», føyer han til: «i Guds kraft», eller rettere: «etter Guds kraft». Når vi vil fram gjennom lidelse til herlighet, blir Guds kraft fullkommen i vår skrøpelighet. Gud lar ikke vennene sine slippe lidelsen, men han fyller oss med hellig kraft til å bære den.

I v. 9–10 maler Paulus for Timoteus hva Gud i sin kjærlighet har gjort for våre sjeler: «Han har frelst oss og kalt oss med et hellig kall», og det «ikke etter våre gjerninger». Nei, vi hadde visselig ikke fortjent frelsen, bare straff og ikke annet. Men han gjorde det «etter sin egen rådslutning», i kraft av et evig råd i Kristus Jesus («før verdens grunnvoll ble lagt», Ef 1,4). Dette Guds frelsesråd er nå åpenbart «ved vår frelser Jesu Kristi åpenbaring». Ved den ble døden tilintetgjort, og «liv og uforgjengelighet» ble ført fram i lyset ved evangeliet.

For dette evangeliet var Paulus satt til «forkynner og apostel og lærer for hedninger» (se 1 Tim 2,7). Det var også for denne sakens skyld han led (v. 11–12). Men skulle han skamme seg over å lide for et så herlig evangelium? Visselig ikke! «For jeg vet hvem jeg tror på,» sier han – Paulus kjente sin herlige, trofaste Frelser – «og jeg er viss på at han er mektig til å bevare det jeg har lagt ned hos ham, til dagen kommer.»[1]

[1] NB: «det som er betrodd meg».

For en inderlig og full visshet som klinger gjennom disse ordene fra apostelen! «Jeg vet», «jeg er viss på» – det er ikke et løst håp, men en grunnfestet overbevisning. Hva mener Paulus med det han «har lagt ned hos Herren»? Noen forstår det om sjelen hans, andre om livsgjerningen Gud hadde betrodd ham.

Grunnteksten kan nemlig også oversettes: «det som er betrodd meg av ham». Da peker det på apostelgjerningen han var betrodd, som Paulus nettopp taler om her. Men det passer jo så godt sammen. Det Herren har betrodd oss, skal vi legge ned for føttene hans igjen og betro ham på ny, for at vi skal kunne bevare det og bruke det. «Det er Jesus jeg gir det han har gitt meg.»

Vi har jo lov til å legge alt ned for føttene hans. Vi kan sette de tomme karene fram for ham og bære fram for ham alt vi savner, og alle våre hellige ønsker, og han vil vokte det for oss. Han sier ennå, slik han sa til Jakob i gamle dager: «Jeg vil ikke forlate deg før jeg har gjort det jeg har sagt deg» (1 Mos 28,15).

Også fra vår side gjelder det å «ta vare på den edle skatten» som er betrodd oss, «ved Den Hellige Ånd som bor i oss». Det formaner Paulus Timoteus til (v. 13–14). For en tjener for evangeliet, som for hvert Guds barn, hørte det med å holde fast ved den rette formen av de sunne ordene han hadde hørt av apostelen. Det skulle ikke skje i ufruktbar ordskvalder, som vranglærernes falske visdom, men «i tro og kjærlighet i Kristus Jesus».

V. 13 kan også oversettes: «Ha som forbilde (eller bilde) de sunne ordene du har hørt av meg.» Det rene og klare evangeliet som Paulus hadde lært Timoteus, skulle han bære i seg som et uutslettelig bilde. Etter det skulle han rette forkynnelsen sin.

Det var to ting som måtte gi denne formaningen enda større vekt for Timoteus. Først at så mange hadde vendt seg fra Paulus i denne trengselen hans (v. 15).

Apostelen nevner «alle de i Asia» og trekker fram to av dem ved navn. Hvordan de hadde sviktet ham, går ikke fram av ordet. Det kan ha skjedd mens han selv ennå var i Lilleasia, eller apostelen kan forgjeves ha bedt fra Roma om å få vitner for sin sak fra Asia. Ordet sier bare at en ganske stor krets av kristne i Lilleasia hadde sviktet ham.

Antakelig var apostelen blitt beskyldt for å ha forkynt opprør mot keiseren i Lilleasia. Der kunne venner fra Lilleasia ha stått ham bi

med sitt vitnesbyrd. Men de sviktet av frykt. Dette skulle være en advarsel for Timoteus.

Det andre som skulle gi formaningen om å være tro enda større vekt, er det oppmuntrende eksemplet han nevner for ham i Onesiforus (v. 16–18). Han var en troende mann fra Efesos som har vært i Roma og uten frykt lett etter apostelen til han fant ham. Allerede i Efesos hadde denne mannen trofast tjent apostelen, slik Timoteus visste (v. 18), og i Roma hadde han også «styrket» apostelen i inderlig kjærlighet. Der var et eksempel på en mann som «ikke skammet seg over» apostelens «lenker».

Og apostelen ber Herren, som aldri glemmer hva vi har gjort mot selv den minste av hans brødre, om å vise barmhjertighet mot Onesiforus' hus. Noen har ment at Onesiforus selv ikke lenger var i live, siden apostelen taler om hans «hus». I v. 18 ber apostelen Herren om å vederkvege Onesiforus selv med sin miskunn «på den dagen». Med det menes alltid dagen for Herrens gjenkomst.

Paulus ber ikke om omvendelse for Onesiforus. Selv om Onesiforus var død da apostelen skrev dette, kan ordet derfor ikke brukes som bevis for en frelsende forbønn for de døde. Det apostelen tenker på, er den barmhjertighetens nådelønn Herren har lovet hver god og tro tjener (Matt 25,21.23 og 25,36: «Jeg var i fengsel, og dere kom til meg»).

Både det advarende eksemplet (v. 15) og det som skulle drive ham fram (v. 16–18), skulle hjelpe Timoteus til å vokte den dyrebare skatten han var betrodd, ved Den Hellige Ånd. Bare ved ham makter vi å vokte skatten vår. Vil vi holde fast, da er Herren visselig mektig til å bevare skatten vår for oss (v. 12). Han holder fast når vi vil holde fast.

For jeg vet på hvem jeg bygger,
og så vet jeg at han sikkert makter
å vokte skatten min til sin egen store dag.

479. «Lid ondt som en god Kristi Jesu stridsmann!» (2,1–13)

Apostelen begynner (v. 1–2) med å vise Timoteus til kilden for kreftene, «nåden i Kristus Jesus». Derfra skulle han hente styrke til å stå fast i kampen uten feighet (v. 1).

Deretter viser han ham til å skaffe seg medhjelpere, trofaste mennesker «som også er i stand til å lære andre». Til dem kunne han overgi det han selv hadde hørt av Paulus «i mange vitners nærvær», eller kanskje rettere oversatt «ved mange vitner», fordi disse hadde stadfestet apostelens ord. Han tenker sikkert på «de eldste» (prestene) og andre venner som hadde vært til stede da Timoteus ble innviet til den gjerningen han var betrodd (1 Tim 4,14 og 2 Tim 1,6).

I v. 1–2 nevner apostelen altså to måter å vinne styrke på, slik at evangeliet blir bevart rett, både hos en selv og hos andre. Det første er stadig på ny å øse av nåden i Kristus (i ord og sakrament). Det andre er å omgi seg med en hellig stab av trofaste medkjempere.

Dette siste, å få andre pålitelige Guds barn i arbeid, er et svært viktig punkt for den som er forstander i Guds menighet. Å ville gjøre alt selv kan nok være nidkjærhet, men det er ikke den rette visdom. Å kunne oppdra andre til å bære med på arbeidet for Guds rike er en viktig evne, og vi må be Gud om visdom til det (Jak 1,5). Det gir en velsignet indre styrke i de helliges fellesskap når så mange som mulig kjenner sitt ansvar.

Men kamp og lidelse følger alltid med evangeliet her på jorden. Et evangelium uten lidelse er et falskt evangelium, så lenge vi lever under jordiske kår. Derfor lyder nå formaningen (v. 3) fra den gamle

stridsmannen til den unge: «Lid ondt med meg som en god Kristi Jesu stridsmann!»

Med dette for øye gir Paulus nå Timoteus, og dermed alle Herrens stridsmenn, noen hellige vink (v. 4–6). Først (v. 4) minner han om at en god stridsmann som vil «gjøre sin hærfører til lags», altså sin feltherre og konge, ikke må «blande seg inn i dagliglivets sysler» når striden bryter løs.

Det betyr på ingen måte at Herrens stridsmenn ikke også skal passe sitt jordiske arbeid. Apostelen hadde jo selv gitt et eksempel til etterfølgelse ved å arbeide for sitt underhold med egne hender (se 2 Tess 3,7–8). Men et Guds barn, og særlig en Herrens tjener i embetet, må ikke knytte hjertet sitt slik til de timelige interessene at gjerningen hans blir svekket av det. Han må gi seg inn i den hellige striden med udelt sinn.

Deretter (v. 5) minner Paulus om at hver den som er med i kappkampen, må kjempe etter reglene om han vil vinne seierskransen. Dette er en alvorlig formaning til alle de hellige som er med i løpet, i striden om livets krone. Det er altså ikke nok å være med i kampen. Det gjelder å være med på den rette måten, slik at en nøye følger Herrens vilje og ikke lar seg styre av egen lyst eller ulyst.

Det må ikke gå slik det står i salmen: «Snart lunkenhet seg søker inn å snige, den trette fot vil ut av veien vike, den synes hård, en annen vei man seg da velger til å vandre makelig.» Nei, skal vi vinne kronen, må vi «løpe med tålmodighet i den kampen vi har foran oss» (Hebr 12,1).

Til slutt gir Paulus (v. 6) et vink som både minner og oppmuntrer: «Først når bonden arbeider, skal han nyte fruktene.» V. 6 kan også oversettes: «Bonden som arbeider (som har strevet), skal først ha sin del av fruktene.» Da trer oppmuntringen i ordet sterkere fram. Men ellers er tanken tydelig nok: Det må gå et betydelig arbeid forut, men så skal en heller ikke gå glipp av fruktene.

Dette innskjerper apostelen (v. 7) at Timoteus skal legge merke til. Og han trøster ham med at Herren da skal gi ham «forstand på alt». Og nå (v. 8–12) gir han ham en rekke oppmuntrende henvisninger til. Først peker han på Herren selv (v. 8), «troens opphavsmann og fullender». «Kom Jesus Kristus i hu» – for en rikdom det ligger i disse ordene! Det er særlig Herrens seierrike oppstandelse, som den lovede

Frelser «av Davids ætt, etter mitt evangelium», slik Paulus hadde forkynt det. Den måtte Timoteus aldri glemme, men stadig komme i hu. Herrens lidelsesvei gikk til oppstandelsens seier.

Videre viser han ham enda en gang, som i 1,12, til sitt eget eksempel (v. 9–10). Paulus «lider ondt for evangeliet, like til det å være lenket som en forbryter».

Men – og nå kommer trøsten – «Guds ord er ikke bundet». Det gikk fremdeles sin seiersgang, hvor mange av vitnene for ordet som enn ble lagt i lenker. Og «derfor utholder» Paulus «alt for de utvalgtes skyld». Guds ord, som han hadde vært med på å fremme seiersløpet til, var jo det store middelet til at de utvalgte kunne nå «frelsen i Kristus Jesus med evig herlighet» (v. 10).

Ja, også apostelens villige lidelse for evangeliet var en mektig preken. Den hjalp de utvalgte, de troende, så også de kunne få frimodighet til å gå veien gjennom lidelse til herligheten.

Og nå (v. 11–12) understreker han med ordene «Det er et troverdig ord» at det står urokkelig fast som en grunnlov i Guds rike: Lidelse for Kristus fører også til herlighet med ham. Er vi gått gjennom døden med ham, skal vi også leve med ham, nemlig i herligheten. (Det kan tenkes på den åndelige døden fra synden, se Rom 6,2–4. Men her tenkes det vel helst på den legemlige døden.)

«Holder vi ut, skal vi også herske sammen med ham» (v. 12), nemlig ved hans gjenkomst (Åp 20,4).

Men Herrens ord er trofast til begge sider. Så visst som løftene hans aldri svikter, like visst svikter heller ikke dommene hans (v. 12–13). «Fornekter vi, skal også han fornekte oss.» Mennesker kan være «troløse» (v. 13), men Herren forblir alltid trofast. Han fornekter aldri sitt vesen, men forblir den samme. Så visst som det ligger en salig trøst i dette for dem som holder ut, like visst ligger det også et forferdelig alvor i det for de troløse. Også de skal få erfare at Herrens ord er sanne og trofaste, og at troløshet lønnes med dom.

Å være «troløs» (v. 13) betegner her ikke de troendes skrøpelighet. Nei, det betyr det samme som å være vantro. Dette ordet i v. 13 om Herrens trofasthet, selv om mennesker er troløse, er altså et advarselsord her, ikke et trøsteord (slik det vanligvis blir forstått). Herren krever av sine husholdere at de «må vise seg tro» (1 Kor 4,2), at de vil være tro.

Det utelukker ikke at han er en barmhjertig yppersteprest som kan «ha medlidenhet med oss i vår skrøpelighet» (Hebr 4,15). Men det slår fast at et svikefullt hjerte vil få sin dom, nettopp fordi Herren er trofast. Han er ikke en bløtaktig og svak Herre som nok taler alvorlig, men likevel ikke gjør alvor av dommene sine. Nei, han er en Herre hvis ord aldri skal forgå, men oppfylles til punkt og prikke. Derfor må det være vår bønn:

O Jesus, du som stedse tro er blevet,
hvem kjærlighet til død og grav har drevet,
gi meg den kraft at jeg til gravens muld
må være deg av hjertet tro og huld!

480. Den rette holdningen til all vranglære (2,14–18)

I det foregående hadde apostelen lagt Timoteus på hjertet ikke å være troløs, men tro i sin gjerning, selv om han måtte lide noe for det. Nå fortsetter han med å peke på troskap i en bestemt retning, nemlig i kampen mot den skammelige vranglæren som fremdeles plaget menighetene i Lilleasia.

Apostelen begynner denne formaningen (v. 14–18) med å innskjerpe at Timoteus skal legge kraften sin i å «dele sannhetens ord rett». Han skal ikke sløse bort kreftene på unyttige ordstridigheter, som vranglærerne brukte for å liste sine skammelige løgner inn i menigheten. Deretter veileder apostelen Timoteus til et rett syn på Guds hus, Guds kirke. Den har sitt bestemte segl og sin innskrift, selv om det i den ytre kirken alltid vil blande seg inn urene elementer (v. 19–21).

Til slutt gir han ham en inntrengende formaning om selv å trenge dypere inn i livet med Herren (v. 22). Slik skal han bli øvd i det sinnet som sømmer seg for en Herrens tjener. En slik tjener skal riktignok være en rustet og krigsberedt stridsmann mot alt løgnens vesen. Men på den andre siden skal han også være en fredens mann, som med saktmodighet søker å hjelpe syndere til rette og unngår all tom diskusjon (v. 23–26).

Gang på gang (både v. 14, 16 og 23) advarer apostelen Timoteus mot all tom ordstrid. Mot slik kamp skulle han vitne (v. 14), og det «for Guds åsyn», for all slik disputt bare blir «til undergang for dem som hører på», og bare gir vranglæren vind i seilene. Nei, Timoteus skulle legge kraften sin i å fremstille seg for Gud «som en arbeider som

ikke har noe å skamme seg over». Andre oversetter: «som ikke blir til skamme». Først og fremst skulle han «dele sannhetens ord rett», behandle sannhetens ord rett og forkynne ordet rent og klart.

Derimot skulle han holde seg borte fra «det vanhellige, tomme snakket» (v. 16). Det gikk slett ikke ut på å fremme sannheten, slik det falskelig gav seg ut for, men nettopp på å fremme ugudelighetens vesen. Dette onde vesenet sammenligner apostelen (v. 17) med «villkjøtt».

Apostelen nevner to av disse løgnens apostler ved navn, Hymeneus og Filetus. Den første er vel den samme som den som er omtalt i 1 Tim 1,20. Der hørte vi at han var utstøtt av menigheten. Apostelen ser forut at disse gnostiske løgnene ennå en tid ville gripe om seg. Kirkens historie viser, likesom allerede apostelen Johannes' brev, at han ikke tok feil i dette.

I v. 18 trekker apostelen fram en av vranglærernes verste løgner: De nektet den legemlige oppstandelsen. I sitt hovmod betraktet de sin såkalte høye visdom som den rette åndelige oppstandelsen. De erklærte at «oppstandelsen alt har funnet sted» når en fulgte dem og fikk del i deres falskelig såkalte høye «visdom».

I disse ordene fra apostelen til Timoteus ligger det en lærdom av stor betydning, ikke bare for alle Herrens særskilte tjenere, men for alle Guds barn. Falsk lære og villfarelse som «river ned» menneskers tro, vil det være til alle tider. Det skal løgnens far nok sørge for.

Men da skal vi komme i hu apostelens formaning om å «vende oss bort fra» alt slikt vanhellig vesen. Vi skal ikke legge kraften vår i å disputere med slike folk, som er så drevne i løgnens spissfindigheter og i å forvrenge Guds ord. Vi skal legge den i å forkynne sannheten rett og gjøre gjerningen vår i Herrens tjeneste slik at det ikke blir til skam for Herren, men til hans ære.

Alt sektvesen og alt sekterisk vesen er med et djervt navn med rette blitt kalt kirkens «utøy». For det trives best der kirkens tjenere er åndelig døde, og der vantroen rår i sognene. Vranglæren lever av kirkens skitt. Det beste vernet mot alt slikt er nidkjære tjenere for Herren som forkynner sannhetens ord rent og klart, så livet vekkes og en sann og sunn tro vokser fram. Det skal vi legge kraften vår i, så mister vranglæren næringen sin.

Når sjelene kan finne den rette veiledningen og åndelig føde hos kirkens kalte tjenere, vil ærlige hjerter ikke lett bli fristet til å søke ut til vanhellig vranglære. Men der døden rår, er det ikke så underlig at mennesker som søker sannheten, blir fanget av kjetteriets falske tale, som utvortes prøver å pynte seg med et skinn av sannhetens ord.

«Vend deg bort fra det vanhellige, tomme snakket» – det er et godt råd. Her gjelder det ikke å være dumdristig og mene at en nok tåler å høre slikt uten å ta skade. Slik dumdristighet ble til død for adskillige som hadde begynt å komme på god vei. I hvert fall ble det til åndelig tap og mange opprivende kamper og tvil som kunne vært unngått. Det har Guds menighet erfaring nok med. Vårt gamle menneske er et fruktbart jordsmonn for alle tvilens giftige ugressfrø. Det må vi aldri glemme, slik Brorson så riktig synger i salmen sin:

Hvo hånden begynte å legge på ploven,
han ta den ikke tilbake igjen.
Frimodig, ei bange, ei heller forvoven,
thi begge er ikke bestandighets venn.

481. Seglet på Guds hus og de forskjellige «karene» i det (2,19–21)

Apostelen hadde i det foregående vist Timoteus den rette framgangsmåten overfor vranglærerne. I vårt avsnitt (v. 19–21) peker apostelen på noe som skal gi Timoteus både frimodighet og en rett bedømmelse av hvordan vranglærerne stod i forhold til menigheten de hadde stått fram i.

Faren ved vranglæren måtte ikke undervurderes, men den skulle heller ikke overvurderes, som om dødsrikets porter dermed hadde fått overtaket over Guds menighet (Matt 16,18). Nei, sier Paulus: «Guds faste grunnvoll står.» Guds kirke står ikke så løst at den faller fordi troen hos noen faller. Menigheten er jo bygget på Kristus, og han er klippen.

Og Gud har selv satt sitt «segl» på dette huset sitt. Apostelen bruker dette bildet fordi det var vanlig i de dager å sette innskrifter både på dørstolper og grunnsteiner (se Åp 21,14 og 5 Mos 6,9). Seglet viste altså hvem huset som var bygget på grunnvollen, tilhørte, og pekte samtidig på hva slags bygning det var og hvilket preg den hadde. På Herrens kirkehus står det preget denne doble innskriften, skrevet med Åndens skrift: «Herren kjenner sine!» og «Hver den som nevner Herrens navn, skal avstå fra urett!»

Det første seglet minner om 4 Mos 16,5. Der lot Herren den opprørske Korah få vite gjennom Moses at han ville åpenbare hvem som tilhørte ham. Denne innskriften sier både at Herren nok skal bevare sine, dem som hører ham til, og at han ikke vedkjenner seg dem

som forfalsker troen, selv om de utvortes hører til menigheten. Dette ordet inneholder altså både trøst og tukt. Det slår fast skillet mellom de ekte og de uekte medlemmene av kirken.

Den andre innskriften minner om 4 Mos 16,26. Der formante Moses menigheten til å gå bort fra teltene til de ugudelige mennene (Korah, Datan og Abiram) og ikke røre noe av det som hørte dem til, så de ikke skulle gå til grunne med disse mennene i deres synder. I denne innskriften ligger en alvorlig påminnelse om at Kristi navn skal bekjennes ikke bare med munnen, men også med livet. Det er det samme som Sal 97,10 sier med disse ordene: «Dere som elsker Herren, hat det onde!» Her får dette ordet sin særlige anvendelse på vranglærernes urene ferd. Fra slike må en ta avstand for alvor.

I v. 20–21 viser apostelen med et nytt bilde Timoteus, og dermed oss alle, hvordan det henger sammen. Herrens sanne troende kjennes av ham som de han kaller «sine». Likevel kan det i kirkens store hus finnes slike som i virkeligheten ikke hører kirken til, fordi de ikke vil avstå fra urett. Det må ikke forvirre noen tjener for Herren at det finnes slike falske lemmer innenfor kirkens ytre ramme.

I et stort hus er det ikke bare «kar av gull og sølv, men også av tre og leire». Det er kar «til ærefullt bruk» og kar «til vanære». Etter sammenhengen betegner karene «til ære» trolig det samme som karene av «gull og sølv», og karene «til vanære» det samme som dem av «tre og leire».

De første betegner da de ekte og sanne medlemmene av kirken etter sitt vesen. Det er dem som er renset i sitt indre ved Guds fornyende og helliggjørende nåde og fylt med den evige rikdommen. Karene av tre og leire betegner da dem som ikke har fått sin medfødte natur forvandlet, men ennå er i sin naturlige fattigdom. («Selv er jeg intet verd; det Jesus meg har gitt, det gjør meg kjær for Gud.»)

De to slags kar viser også forskjellen sin i den forskjellige bruken de får. Slik det i et stort hus er kar til forskjellige formål, noen til ærefullt og andre til vanærende bruk, slik er det også blant dem som bekjenner at de hører kirken til. De edle karene er kommet i hellig tjeneste som redskaper for Herrens gode og fullkomne vilje. De uedle, som er i syndens tjeneste, vil bare leve for seg selv i egenkjærlighet. De første er «til ære» for Herrens navn, de siste «til vanære».

I Den augsburgske bekjennelse, art. 8, der det tales om hva kirken er, står disse ordene: «Skjønt kirken egentlig er de helliges og de sanne troendes samfunn, er det likevel i dette liv mange hyklere og onde iblandet.» Hvor tydelig viser ikke en folkekirke det apostelen her sier til Timoteus! Dette skillet må holdes klart fram, om ikke mennesker skal bli forblindet: skillet mellom den sanne, troende menigheten og de mange som bare av navn hører til kirken, skillet mellom menighet og sogn. Ingen steder på jorden finner vi en «ren» menighet.

I v. 21 sier apostelen at dette skillet også må kjennes i det ytre. Bare slik, sier han, kan en bli et kar «til ære»: når en renser seg så en «holder seg borte fra» de karene som er «til vanære». Apostelen viser her i v. 21 nærmere hva som hører med til å være et kar til ære: «helliget, nyttig for husbonden, satt i stand til all god gjerning». Skal en bli det, kan det ikke gå an å ha fellesskap med dem som ferdes slik at det er til vanære for Herren.

På samme måte la apostelen i Efeserbrevet de hellige på hjertet ikke å «gjøre felles sak» med «vantroens barn» og ikke «ta del i mørkets ufruktbare gjerninger» (Ef 5,6–11). Og Jakob sier det samme i det fjerde kapitlet i brevet sitt: «Vennskap med verden er fiendskap mot Gud» (Jak 4,4). I apostelen Johannes' andre brev advarer denne apostelen til og med mot å ønske de gnostiske vranglærerne velkommen i sitt hus. Da får en del i deres onde gjerninger, og slik blir en selv uskikket og svekket i sin tjeneste for Herren.

Timoteus trengte denne formaningen om å rense seg helt for dette urene vesenet som truet Guds menigheter i Lilleasia. Av dette andre Timoteusbrevet, som av det første, får vi inntrykk av at han har vært for ettergivende overfor vranglæren.

Hele ordet her (v. 19–21) er som et ekko av Jes 52,11. Der roper profeten til Guds folk med det vanhellige Babel for øye: «Bryt opp, bryt opp! Dra ut derfra! Rør ikke ved noe urent! Dra ut derfra! Rens dere, dere som bærer Herrens kar!»

Helt for Jesus, helt fra verden,
er vårt felttogs rop;
gjennom kamp går vandringsferden,
men med seiershåp.

482. Hvordan en Herrens tjener bør være (2,22–26)

I det foregående lå det ikke bare en oppmuntring til Timoteus om ikke å miste frimodigheten fordi det også viste seg kar til vanære i kirkens store hus. Det lå også en formaning til å rense seg fra disse, så han selv kunne bli et kar til Herrens ære, nyttig i Herrens tjeneste. I tilknytning til denne formaningen viser Paulus ham nå videre hva han, den unge tilsynsmannen, skulle «fly fra» og «jage etter» (v. 22).

Det han skulle fly fra, kaller apostelen «ungdommens lyster». De unge har jo mange særlige fristelser. Lettsindighet og mangel på hellig alvor er en av ungdommens særlige fristelser. Men sammenhengen viser at apostelen her først og fremst tenker på den ungdommelige stridslysten og diskusjonssyken. Den beveger seg i det overflatiske og fører så ofte bort fra troens rette, gode strid (1 Tim 6,12) og inn i tom, ufruktbar krangel. På den måten skulle han ikke være stridslysten. Han skulle «vise fra seg» (v. 23) slike «tåpelige og uforstandige stridsspørsmål».

Dette skulle han fly fra, men de åndelige skattene skulle han «jage etter»! Og nå nevner apostelen, på samme måte som i 1 Tim 6,11, «rettferdighet» (et liv etter Guds vilje), «tro, kjærlighet». Han skulle bestemt rense seg fra de løgnaktige hjertene som hadde nok i et «skinn av gudsfrykt», men «fornekter dens kraft». Men han skulle holde seg nær til dem som påkalte Herren av et rent, det vil si oppriktig, hjerte (se 1 Tim 1,5).

Med Herrens sanne venner skulle han holde fred. Det er ikke godt når noe kommer mellom Guds sanne barn. Aller verst er det for en prest når han ikke står sammen med disse Herrens «kar til ære».

All tom stridslyst som ikke hører med til troens gode strid, bør ligge fjernt fra en «Herrens tjener» (v. 24). Han må «være vennlig mot alle», «i stand til» (og villig til) «å lære andre», og med det følger at han også må være «villig til å tåle ondt». Her tenkes det særlig på den hånlige motsigelsen en Herrens tjener ofte møter.

Da gjelder det å tilrettevise «med ydmykhet» dem «som sier imot», og hele tiden ha dette for øye: «om Gud da kunne gi dem omvendelse, så de kunne kjenne sannheten», og de kunne «våkne opp av sin rus i djevelens snare, han som de er fanget av, så de må gjøre hans vilje» (v. 25–26).

Her pekes det altså særlig på to ting en Herrens tjener skal ha for øye når han står overfor dem som er gjenstridige. På den ene siden må han hele tiden huske at Gud, den mektige Gud, kanskje likevel kunne få lagt et ydmykt sannhetsord så dypt inn i disse villfarne hjertene at de kunne vende om og «kjenne sannheten». Med denne bønnen og dette stille håpet i hjertet skal en Herrens tjener tale til slike sjeler.

Og på den andre siden må vi ikke glemme at det er djevelen selv som har fanget dem i en åndelig rus. Slik har han kastet sin snare rundt dem og fanget dem til å gjøre hans vilje, og til det hører også å stå sannheten imot. Har vi ikke gitt opp håpet for dem, og møter vi samtidig disse arme, omtumlede og forstrikte sjelene med den rette medlidenheten, da blir det ikke så vanskelig å vise «ydmykhet» mot dem. Også slik skal vår styrke være «i stillhet og i tillit» (Jes 30,15).

483. «I de siste dager skal det komme farlige tider» (3,1–9)

Apostelen vender nå blikket mot framtiden og uttaler som en allmenn sannhet at «i de siste dager», det vil si i tiden like før Herrens gjenkomst, «skal det komme farlige tider» – harde tider (v. 1). Så skildrer apostelen hvordan menneskene vil bli mot disse siste tidene (v. 2–5). De vranglærerne Timoteus da stod overfor, betegner han som forløpere for de siste tiders løgnånder (v. 6–7), og han forutsier dommen over dem (v. 8–9).

Ved hele denne skildringen minnes vi vår Frelsers ord i Matt 24,12, der Herren nettopp skildrer de siste tidene slik: «Og fordi lovløsheten tar overhånd, skal kjærligheten bli kald hos de fleste.» Og at det her er tale om et frafall innenfor den såkalte kristenheten (se 2 Tess 2,3), går fram av v. 5. Der sier apostelen at disse vranglærerne «har skinn av gudsfrykt, men fornekter dens kraft». Det apostelen her beskriver, er med andre ord, som det er sagt før, et nytt hedenskap under kristent navn.

Egenkjærligheten er drivkraften i hedenskapet overalt der mennesket lever for seg selv. Slik gjenlyder også egenkjærlighetens mange utslag i de betegnelsene apostelen her bruker om de siste tiders mennesker (v. 2–4).

Egenkjærligheten viser seg gjerne først og fremst i at de er «pengekjære». En jager etter timelig gods for å kunne tilfredsstille sine egenkjærlige lyster. Og med egenkjærligheten (egoismen) følger at de er «skrytende» og «overmodige», fordi de stadig fører sitt eget «jeg» fram. Dernest kommer «spottende», det spotske, smedelystne sinnet som hensynsløst river ned på nesten for selv å være alt i alt.

Videre kommer uvilje mot å bøye seg for myndighet, selv for den nærmeste myndigheten Gud har innsatt, som er våre foreldre. Uten blygsel krenker en det fjerde bud i svart «utakknemlighet» for de velgjerningene en har fått, og «uten aktelse for det hellige» bøyer en seg ikke for Guds ordning.

Det «ukjærlige» vesenet viser seg også i at de er «uforsonlige», eller rettere oversatt: troløse. En er ikke redd for å bryte løftene sine når det passer ens egen fordel. Like lite betenker en seg på å være «baktalende» og søker med giftige ord å lamme alt som vil stille seg i veien for ens egen selviskhet.

En gir lystene sine fritt løp og er «umåtelige», det vil si uten avhold. En er «voldsomme» og kjenner ingen skånsel mot andre (det greske ordet betyr egentlig «utemmet», som et vilt dyr). Det finnes ingen «kjærlighet til det gode», for en elsker jo bare sitt eget. Ja, at de er «svikefulle», en av de styggeste formene for hensynsløshet mot nesten, og «oppfarende» og «oppblåste», så de ikke akter på de skrankene som i et ordnet samfunnsliv hindrer den enkelte i vilkårlighet, er også et kjennetegn på den tøylesløse egenkjærligheten.

Apostelen avslutter denne skildringen med disse betegnende ordene: «slike som elsker sine lyster høyere enn Gud». Og under alt dette vil en likevel gi seg skinn av gudsfrykt og hevder sin rett til å bære det kristne navnet. Samtidig fornekter en uten blygsel gudsfryktens «kraft» og gir den ingen makt over sitt personlige liv.

Hvem kan lese denne skildringen uten å legge merke til den tilstanden vi også i våre dager finner den såkalte kristenheten i! Ser vi ikke store masser som drives av en egenkjærlighetens ånd som har vendt seg bort fra Gud, og som dette bildet apostelen tegner, i høy grad passer på?

Hvordan bærer ikke de såkalte kristne stormaktene seg at! Løgn og renker, maktbegjær og pengegrådighet er drivkraften i det meste av deres politikk. Passer det ikke med deres fordel å gripe inn, lar stormaktene rolig de små nasjonene gå til grunne (se for eksempel Armenia). Troløshet, der en bryter traktater og gitte løfter, hører til dagens orden.

Og i de mindre forholdene gjentar det samme seg: klassekampen mellom rik og fattig, kapitalister og arbeidere, fornøyelsessyken, mangelen på ærbødighet for øvrigheten, ja, også for foreldrenes myn-

dighet, og utukt i full åpenhet. Alt dette viser vår tid oss i høy grad, og fremdeles under kristendommens skinn. Men alt dette vitner også om at de siste tidene er nær, de tidene apostelen varsler om.

Etter Herrens ord ventet apostlene stadig på Herrens gjenkomst. Det er ingen feiltakelse når Paulus stadig taler som om Herrens dag ikke var langt borte. Likevel kan vi også av dette stedet se at han godt visste at en del ting skulle gå forut. På hans tid fantes de bare som en spire, men de skulle, som han sier, folde seg mer og mer ut jo nærmere enden kom.

Har ikke Herren sagt flere ganger: «Jeg kommer snart!» (se Åp 3,11; 22,20)? Nei, Paulus tok ikke feil når han stadig ventet Herren. Han hadde stilt sitt ur rett etter Herrens ur, og Herren regner tiden på en annen måte enn menneskene vanligvis gjør. Derfor lå tanken på Herrens gjenkomst ikke så fjernt for Paulus som den dessverre ofte gjør for mange troende i vår tid.

Varsler og forebud om de siste tiders fordervelse så apostelen nok av allerede i menighetene på sin tid. Derfor taler han nå (v. 5–7) på ny til Timoteus om å fly fra et slikt sjelefordervende vesen, slik Josef flyktet fra Potifars hustru for ikke å bli besmittet av hennes urenhet.

I v. 6–7 taler han om hvordan vranglærerne «sniker seg inn» i husene som slanger og særlig fanget kvinnfolk. Det gjaldt især slike som nok var noe påvirket av kristendommen, men likevel «aldri kan komme til sannhets erkjennelse», fordi de ikke ville bryte alvorlig med det gamle syndelivet.

Den dag i dag ser vi sekterne, og enda mer slike usedelige personer som mormonerne og lignende, bruke denne framgangsmåten. De sniker seg inn i husene under et falskt skinn av kristendom og helligheg og henvender seg særlig til den slags kvinner som nok har begynt å lytte litt til Ordet, men ikke vil slippe sitt kjødelige vesen. Kvinner har generelt vanskeligere for å skjelne falsk lære, særlig når den kommer under et hellig skinn som taler til følelseslivet. Betegnende nok kaller mormonerne seg «de siste dagers hellige», mens de i virkeligheten hører med til de siste dagers giftslanger.

Hvilket alvor det er i dette ordet (v. 7) om dem som «alltid vil lære, men aldri kan komme til sannhets erkjennelse»! Noen kan fortsette å gå med og gå med, høre og høre, uten virkelig å nå fram til omvendelse. Av dette ordet kan de lære at de sikkert må søke grunnen til det i

mangel på sedelig alvor hos seg selv. Så lenge en ikke for alvor vil bryte med kjødet og med verden, når en ikke igjennom til den frelsende troen. Det er blant slike som bare søker med halvt hjerte, at kjødelige vranglærere som disse apostelen her skildrer, høster mest.

Men disse løgnens ånder som stod «sannheten imot», som var «fordervet i sitt sinn» og «holder ikke mål i troen», skulle få sin dom, sier apostelen (v. 8–9). Som advarende forbilder nevner han de egyptiske trollmennene som «stod Moses imot» (v. 8), slik vi hører om det i 2 Mos 7,11. Han nevner navnene på to av dem, Jannes og Jambres. Navnene står nok ikke skrevet i Skriften, men levde i Israels folks minne.

Men trollmennenes vesen fikk ikke framgang mot Moses og Aron, som Guds kraft virket i. Det ble kjent som «dårskap» og avmakt, «åpenbar for alle» (se 2 Mos 8,18). Slik skulle det også gå med de løgnerne Timoteus nå stod overfor, og slik skal det gå med alle løgnere. Til sist skal de bli avslørt.

Når apostelen sier (v. 9): «De skal ikke ha mer fremgang», har noen funnet en motsigelse til det apostelen sa i 2,17: «Deres ord vil ete om seg som villkjøtt.» Men apostelens ord kan godt forstås uten at en behøver å finne «feil» og motsigelse i dem. De vranglærerne Paulus her taler om, skulle nok bre seg en stund ennå, og det bekrefter også kirkehistorien når det gjelder gnostikerne. Men like sikkert stadfester kirkehistorien at de gamle gnostikerne til sist ble avslørt i sin tomhet, slik at den falske læren deres visnet bort som ugress på marken.

Noe annet er det apostelen i dette kapitlet (v. 1–5) sier om de siste tiders falske ånder. Riktignok går de gamle vranglærernes synder igjen hos disse de siste tiders glupske ulver, men det er likevel ikke de samme. Men heller ikke de siste tiders falske røster skal «ha mer fremgang». Også de skal få sin dom, og deres «dårskap skal bli åpenbar for alle» når Herren kommer igjen.

Men for oss troende mennesker inneholder dette avsnittet som en hovedsum den mest alvorlige formaningen: Vi må aldri nøye oss med gudsfryktens skinn, men fylles med Guds kraft ved sannhetens Ånd. Brorsons salmeord har et alvorlig ærend til kirkens medlemmer nettopp i våre dager, når han synger slik:

Ak, når jeg de første gullkristne betrakter,
den iver, den møye, den kamp de har hatt,
og merker hva nå er vår kristendoms fakter,
da hører vi navnet, men hvor er dens kraft?
Nå trengs det i nøden
at de fleste fra døden
seg grundig og alvorlig til Jesus vendte,
til ham som de første i kjærlighet brente.

484. Paulus formaner Timoteus til å bli i det hellige sporet – apostelen og veilederne fra barndommen var hans forbilde, og i Den hellige skrift hadde Gud gitt ham en fylde av lys og kraft til å følge sporet (3,10–17)

I motsetning til de sannhetens motstandere som Paulus hadde skildret i det foregående avsnittet, vender apostelen nå blikket mot Timoteus' liv. Han hadde jo valgt sannhetens vei og etterfulgt sin åndelige far Paulus både i den sanne lære og i livsførsel, i det faste «forsett» å være Herren tro, holde fast ved troen på Kristus og vandre i hans sinn, slik apostelen gjorde. Ja, også i lidelser hadde Timoteus trofast fulgt apostelens spor (v. 10–11).

Apostelen minner Timoteus om de forfølgelsene han hadde gjennomgått i selve Timoteus' hjemtrakter, i Antiokia, Ikonium og Lystra (se Apg 13–14). Det var minner fra ungdommen av hellig og alvorlig art for Timoteus. Men når apostelen minner ham om disse lidelsene sine, føyer han til: «Og Herren har fridd meg ut av dem alle.» Lidelsesminnene var også herlige seiersminner.

Og apostelen utvider (v. 12) nødvendigheten av å følge etter i lidelse til «alle som vil leve gudfryktig i Kristus Jesus». Det er bare den falske og blandede gudsfrykten som går fri, og slik gir den seg selv et dårlig

vitnesbyrd. Alle som til alle tider har sin gudsfrykt ærlig og sant i Kristus Jesus, får erfare noe av slik forfølgelse, mer eller mindre. Kors og krone hører nå en gang sammen. Herren har jo sagt til disiplene sine (Joh 15,19): «Var dere av verden, da ville verden elske sitt eget. Men fordi dere ikke er av verden, men jeg har utvalgt dere av verden, derfor hater verden dere.»

Apostelen dveler ved disse minnene om lidelsene som var over, og kaller himmelveien en vei som må gå gjennom lidelse til herlighet. I dette ligger en formaning til Timoteus av samme slag som i 2,3: at han skal ta disse kårene på seg «uten knurr og tvil» (Fil 2,14). Den veien går jo mot det bedre, til himmelen, mens «onde mennesker og bedragere går fram til det verre» (v. 13).

For når de «fører vill», «farer» de selv «vill». De er selv et bytte for løgnens fyrste og blir drevet av ham stadig lenger ned skråplanet mot avgrunnen. Sannelig, det er bedre å lide ondt sammen med Guds folk enn å ha en kortvarig nytelse av synden sammen med verden (Hebr 11,25). For et sørgelig utbytte av et menneskeliv: selv å ha kommet inn under forbannelsen og å ha ledet andre inn i det samme! Men de to tingene følges alltid ad. Omvendt vil den som lar seg lede av Guds Ånd, også bli til velsignelse.

Derfor gjentar apostelen sin formaning til Timoteus om å «bli i det» han hadde «lært og er blitt overbevist om». For det første visste han jo hvem han hadde lært det av, og for det andre kjente han Den hellige skrift fra barndommen av (v. 14–15). Timoteus hadde ikke bare lært Herrens sannhet, men var også stadig blitt overbevist om denne sannheten gjennom troslivets mange erfaringer. Slik verden skuffer hver den som har den kjær, slik blir et troende menneske stadig på ny overbevist om at Guds ord er sant og trofast, til å stole på i alle livets forhold.

Ofte hører en dem som bare har skinn av gudsfrykt, si at de vil «bli ved det de har lært». Men det kommer an på hvem en har lært det av. Har de veilederne en har hatt, forvrengt sannheten for en, kanskje fordi de selv var blinde, kan det jo ikke gå an å bli ved det en har lært.

Timoteus hadde hatt velsignede veiledere. Han visste at de menneskene han hadde lært av, selv hadde vært båret av sannheten. I grunnteksten står «hvem du har lært det av» i flertall. Apostelen tenk-

te altså ikke bare på seg selv som den som hadde veiledet Timoteus, men også på hans troende mor og bestemor (se 1,5).

Disse to hadde hjulpet Timoteus til helt fra hans spede barndom å «kjenne De hellige skrifter», og med det tenkes det her på Det gamle testamentes skrifter. De hadde jo vært troende israelitter før evangeliet møtte dem, og hadde søkt å gi Timoteus det beste de eide. Og da de selv tok imot troen på Kristus, fulgte Timoteus dem også i dette.

Hellige barndomsminner er et kildespring som mye velsignelse kan velle fram fra når tiden er inne. Når apostelen minner Timoteus om barndommen og ungdommen hans, er det for å vise ham hvilken nåde han hadde fått del i. Men dermed viser han ham også hvilket hellig ansvar som hvilte på ham: å bli i denne arven, holde fast ved den og ikke la falske veiledere stjele den fra ham.

Når apostelen her taler om Den hellige skrift som Timoteus kjente fra barndommen av, mener han jo Det gamle testamente. Om det sier han altså at det «kan gjøre deg vis til frelse». Det kan åpne frelsens rikdommer for oss og føre oss inn i det underfulle dypet i Guds frelsesråd (Rom 11,33). Men bare «ved troen på Kristus Jesus».

De vantro jødene gransket også Skriftene, men de trodde ikke Skriftenes vitnesbyrd om Kristus (se Joh 5,39.46–47). Derfor ble dekket liggende over hjertene deres, hvor mye de enn leste (se 2 Kor 3,15). Først når hjertet åpner seg for troen på Kristus Jesus, finner vi rett visdommens skatter i Det gamle testamente.

Likevel er også Skriften selv mektig til å kaste vantroen over ende og virke troen på Kristus. Det gjelder særlig Den nye pakts skrifter, som ligger i nådesolens fulle dagslys, men også Det gamle testamentes skrifter. Vi behøver bare å tenke på Jesaja 53, som ikke så få jøder er blitt overbevist av om at Jesus er Kristus. Når hjertet er villig til å tro, kan Ånden fra Gud gjennom selve Skriften virke troen i det villige hjertet.

For Guds Ånd er levende til stede i Den hellige skrift. Det understreker Paulus i v. 16–17. Her har vi et hovedsted om Den hellige skrift. Etter grunnteksten kan det oversettes slik: «All skrift» eller «hvert skrift» som er «innblåst av Gud» eller innåndet av Gud (og med det tenker apostelen her på hele Det gamle testamente), «er også nyttig til lærdom, til overbevisning (irettesettelse), til rettledning, til opptuk-

telse i rettferdighet, for at Guds menneske kan være fullkomment, satt i stand til all god gjerning».

Andre oversetter begynnelsen av v. 16: «Hele Skriften er innåndet (innblåst) av Gud og nyttig til» osv. (slik vår gamle danske oversettelse).[1] Atter andre oversetter: «Hvert skrift er innåndet av Gud.»

Men hvordan en enn oversetter dette, uttaler ordet her ikke den minste tvil om at hele Den hellige skrift er innåndet av Gud. Det sies tydelig nok at hvert skrift er innåndet av Gud – nemlig blant de hellige skriftene som hørte til den Bibelen apostelen og Timoteus kjente (og det var de samme skriftene som finnes i vårt Gamle testamente). Det er «inspirert», som det heter med et fremmedord. Men når hvert enkelt skrift er innåndet av Gud, blir det jo det samme som at hele Skriften er inspirert av Gud.

Derfor kunne Det gamle testamente gjøre vis til frelse ved troen på Kristus Jesus, fordi hvert skrift i det er innåndet av Gud. Dette ordet taler med største bestemthet mot hele den moderne kritikkens syn på Det gamle testamente. Er Det gamle testamente, med alle sine enkelte skrifter, innåndet av Gud, slik teksten vår her sier, da gjelder det i sannhet å være «på kne» for dette Guds ord.

Hvordan denne innåndingen fra Gud (inspirasjonen) skal forstås, ser vi best ut fra 2 Pet 1,21: «De hellige Guds menn talte drevet (båret) av Den Hellige Ånd.» Riktignok ligger det ikke i dette at Guds Ånd dikterte disse mennene hva de skulle skrive. Men Guds Ånd har helliget dette ordet for oss, så det usvikelig er «en lykt for vår fot og et lys på vår sti» (se Sal 119,105). Det er et trofast og sant ord fra vår Gud, som vi kan bygge på i liv og død, og som det verken går an å legge til eller ta fra (se Åp 22,18–19).

Og nettopp derfor, fordi den er innåndet av Gud, er Den hellige skrift (også Det gamle testamente, som det her uttrykkelig er tale om) «nyttig» til alt det velsignede som nevnes i v. 16. Den kan gi oss «lærdom», lys til å kjenne sannheten. Den kan overbevise samvittigheten vår, den kan rette oss opp og hjelpe oss på bena, og den kan oppdra oss i rettferdighet, det vil si i et liv som er rett for Gud. Slik kan målet nås, det målet som er satt for hvert «Guds menneske»: å bli «fullkom-

[1] Slik også NB.

ment» (ferdig), «satt i stand til all god gjerning» som et fullkomment redskap i den store mesterens hånd.

Ja, det var målet for Timoteus. Til det skulle både apostelens eksempel, arven av hellige minner fra barndomshjemmet og først og fremst Den hellige skrift, som han hadde lært å kjenne i det samme barndomshjemmet, hjelpe ham. Og denne hellige skrift er også betrodd oss. Gud gi oss da å øse av denne levende kilden og stå imot hver røst som vil grumse den til for oss!

Guds ord det er vårt arvegods,
det skal vårt avkoms være;
Gud gi oss i vår grav den ros,
vi holdt det høyt i ære!
Det er vår hjelp i nød,
vår trøst i liv og død;
o Gud, hvor enn det går,
la dog, mens verden står,
det i vår ætt nedarves!

485. Paulus formaner Timoteus til å forkynne Ordet med iver mens det er tid, fordi vanskeligere tider skulle komme og apostelens egen tid snart var omme (4,1–8)

Dette kapitlet begynner med en høytidelig og alvorlig formaning til Timoteus om med iver å «forkynne Ordet» og bruke dette Åndens våpen ved alle anledninger og i alle forhold (v. 1–2). Dette begrunner Paulus først med at den tiden skulle komme da det ville bli langt vanskeligere å komme fram med sannhetsordet, så tiden måtte brukes (v. 3–5). Dernest minner han om at hans egen tid som Ordets forkynner nå nærmet seg slutten (v. 6–8).

Hovedsummen i formaningen dreier seg om dette: «Forkynn Ordet!» Ordet er jo en Guds kraft til frelse for hver den som tror, Åndens sverd og livets brød. Det er det som må fram hvis Guds rike skal fram. Derfor innleder apostelen også denne avsluttende formaningen på en særlig alvorlig måte.

Han kaller Gud og Herren Jesus Kristus til vitne på at han legger denne formaningen på Timoteus' hjerte. Samtidig minner han ham om den store dommens stund som forestår for levende og døde, når Kristus kommer igjen for å opprette sitt herlighetsrike. Da skulle også Timoteus avlegge regnskap for sin tjeneste. Og det var jo Timoteus' lengsel å bli aktet verdig til dette herlighetsriket.

Med disse høytidelige ordene (v. 1) gir Paulus formaningen sin (v. 2) særlig vekt. De har også sin forklaring i at den gamle apostelen nå stod helt ved slutten av sitt jordeliv og var klar over at han kanskje nå for siste gang kunne tale til denne kjære, unge vennen sin. Han byr Timoteus å forkynne Ordet slik at han er «rede» (egentlig «trer fram», «er på ferde») med det «i tide og utide», det vil si enten det kunne synes beleilig eller ikke.

Med ordet «i tide og utide» må det sikkert tenkes både på Timoteus og på dem han talte til. Riktignok hører det også visdom til for å kjøpe den beleilige tiden. Men for en Herrens tjener gjelder det alltid å være for hånden med vitnesbyrdet. Ofte er det nettopp beleilig tid når det kan synes ubeleilig for en selv eller for andre. Det har de fleste av Ordets tjenere sikkert erfart.

Vil en vente til en synes at alt liksom har lagt seg helt til rette, kan en vente lenge, og ofte for lenge. Og skulle en vente til de en taler til, syntes tiden var beleilig, ville en ofte få høre det samme som Feliks sa til Paulus (Apg 24,25): «Gå bort for denne gangen! Når jeg får tid, skal jeg sende bud på deg igjen.»

En forkynner av Ordet, ja, alle Guds barn – for vi er jo alle satt til å vitne – skal betenke at tiden er kort. Natten kommer da ingen kan arbeide (Joh 9,4). Den kommer kanskje for oss selv før vi aner det, eller for dem vi skulle ha talt til. Ak, ofte har vi med smerte måttet angre at vi utsatte det så lenge at det ble for sent. Måten Ordet skal bæres fram på, må ofte rette seg noe etter de ulike forholdene. Det kreves hellig takt og visdom. Men saken er den at vi alltid skal være «for hånden» med Ordet.

Snart gjelder det å «overbevise» og «irettesette», snart å formane og «trøste». Alltid må det skje «med all tålmodighet og lære». Det første, tålmodigheten, skal være et vern mot all kjødelig heftighet og utålmodighet i forkynnelsen. Det siste, «lære», peker på at det ikke bare skal siktes mot å sette følelsene i bevegelse og få fram en stemning for øyeblikket. Det gjelder virkelig å få sagt noe som kan feste seg hos dem som hører, og virke en grundig overbevisning.

I v. 3–4 begrunnes nå denne formaningen med at tidene ville bli verre, slik apostelen alt hadde sagt (v. 3). Villigheten til å høre Ordet, «den sunne lære», ville bli mindre. De ville ta seg «lærere i mengdevis» etter egen lyst. De ville bli lei av det gamle, enkle korsets evangelium,

og det ville «klø i øret på dem» etter å høre nye ting som var mer interessante for kjødet.

At det er den gnostiske «kunnskapen som med urette blir kalt så» (1 Tim 6,20), Paulus har for øye, ser vi av v. 4. Der sier han at folk ville vende seg bort fra sannheten og til «eventyr». De ville altså ikke nøye seg med de forkynnerne Gud satte inn på sin måte, men velge seg forkynnere som kunne preke slik de hadde lyst til å høre det.

Hvor godt dette ordet passer til alle tider! Vi ser det den dag i dag også i vårt lille fedreland, i sognene våre. Ved presteskifte mange steder anstrenger den store mengden seg for å bli fri for dem som forkynner omvendelse, fri for de hellige prestene. De ønsker seg prester som kan tale «interessant og oppløftende», men ellers lar folk være i fred uten å skille mellom lys og mørke.

Desto mer grunn hadde Timoteus til å være «edru i alle ting» og ikke la seg påvirke av tilhørernes lyst til det interessante på bekostning av den sunne lære. Heller ikke måtte han være redd for motstand, men «lide ondt, gjøre en evangelists gjerning, fullføre sin tjeneste» (v. 5).

Evangelistene var slike som ikke var knyttet til noen bestemt menighet, men drog omkring og forkynte Ordet i kraft av den nådegaven de hadde fått til det. I Ef 4,11 skilles evangelistgjerningen fra apostelgjerningen og fra embetet som hyrde og lærer (ved en bestemt menighet). Den skilles også fra profetgjerningen, som evangelistgjerningen står nærmest. Også profetien beroet på en særlig nåde, men den var knyttet til den enkelte menigheten, mens «evangelistene» drog omkring fra sted til sted.

Riktignok var Timoteus og Titus og de andre apostoliske medhjelperne ikke bare evangelister, for de førte også tilsyn med en større, bestemt krets av menigheter. Men innenfor disse skulle de jo også være evangelister på rundreisene sine. Til deres gjerning trengtes altså flere nådegaver enn evangelistens, men også hans. De særlige evangelistene, for eksempel Filip (se Apg 21,8 og 8,26–40), svarer nærmest til våre dagers indremisjonærer.

Apostelen samler sin formaning til Timoteus i dette: «Fullfør din tjeneste», og han begrunner formaningen enda mer (v. 6–8) med at hans egen tid nå snart var omme. «Jeg blir alt ofret», sier han. Grunnteksten har egentlig: «Jeg blir utøst som drikkoffer.» I den gamle pakt

utgjorde drikkofferet slutten på offerhandlingen. Slik ser apostelen sitt blod som skulle utøses i martyrdøden, som et slikt avsluttende offer, og det stod nå like for døren.

Tiden for hans «bortgang» (egentlig «oppløsning») var nå kommet. Men det gjorde ham ikke engstelig. Så han seg tilbake (v. 7), hadde han jo nå fullført sin tjeneste. Han hadde «stridd den gode strid», kjempet til ende, og «fullendt løpet». Det er det velkjente bildet fra kappløpet som igjen står for apostelens øye. Nå var han ved målet, og «troen» hadde han «bevart».

Og når han så framover (v. 8), kunne han også være frimodig. For da lå «rettferdighetens krans» rede for ham. I troens visshet visste han at «Herren, den rettferdige dommer, skal gi» ham den «på den dagen», på hans herlige åpenbaringsdag.

«Rettferdighetens krans» kan bety den kransen som består i en fullstendig rettferdighetsstand, der målet å være helliget helt og fullt også i livsførselen er nådd (se Fil 3,14, der «seiersprisen» nettopp betegner fullkommenhetens tilstand). Men den kan også bety den kransen som følger av den rettferdigheten av nåde som er vunnet ved Kristi blod og tilegnet i troen. Begge deler hører jo nøye sammen.

Når apostelen her viser til Herren som den rettferdige, svarer det til 2 Tess 1,6 og 1 Joh 1,9. Også innenfor nåden er Guds rettferdighet virksom, så sant de som har stridd den gode strid, har Herrens trofaste løfter å holde seg til. Gud har jo satt sine betingelser for sin nåde. Er de blitt oppfylt, krever også hans rettferdighet at hans troende får nådelønnen.

Mens apostelen skuer fram gjennom dødens tåke og ser kransen blinke der, sier han samtidig at denne nådelønnen på ingen måte var noe han hadde en særrett til som apostel. Nei, det var ikke i kraft av apostelgjerningen sin at han ventet denne seierskransen. For den skulle ikke bare bli gitt ham, men «alle som har elsket hans komme».

Hver den som her på jorden har ventet Herren i troens kjærlighet og gledet seg til hans åpenbaring (i motsetning til dem som frykter for den og henger ved den nåværende verden), skal få den samme «denaren» av Herrens hånd. Det gjelder det minste Guds barn like så vel som det største, og den som kom sist inn i vingården like så vel som den som gjennom et langt livsarbeid har «båret dagens byrde og hete» (Matt 20,12).

Alt er av nåde, bare vi strider den gode strid til ende, fullender løpet og bevarer troen. Salig er den som tross alle fiendens angrep kan bryte opp fra kampen her nede med Brorsons sang i hjertet:

Her har jeg skjoldet!
Nå kampens tid går ut,
jeg har beholdet
den sanne tro til Gud.
Hvor er det tvistet
om denne dyre skatt,
hvor har han vristet
på troen dag og natt,
som meg har fristet,
men selv er blitt matt.

486. Apostelen forteller om sine egne forhold og ber Timoteus komme til ham så snart som mulig. Hilsener og avslutning (4,9–22)

Vi kommer nå til det siste vi har fra den store hedningeapostelens hånd. Det går en klang av ensomhet og vemod gjennom disse siste ordene hans. Men enda høyere klinger hans urokkelige tillit til Herren, helt til det siste.

I v. 9–13 er hovedtanken at Timoteus må komme til ham så snart som mulig. Han begrunner det med at han står så alene. Først forteller han at Demas hadde sviktet ham «fordi han fikk kjærlighet til den nåværende verden», og at han hadde reist til Tessalonika. Også de andre som hadde vært hos ham, hadde dratt bort, nok for å styrke menighetene på de forskjellige stedene. Demas hørte vi om i Kol 4,14. Kreskens kjenner vi ellers ikke. Noen leser i v. 10 Gallia (Frankrike) i stedet for «Galatia». Dalmatia er den delen av Illyria som vender ut mot Adriaterhavet. Da dette ble skrevet, hørte det til Østerrike.

Lukas var den eneste som var blitt igjen hos ham (v. 11). Markus var hos Paulus i hans første fangenskap, slik vi ser av Kol 4 og Filem 24. Nå var han etter alt å dømme hos Timoteus. Ham bad Paulus Timoteus ta med seg, «for han er til nytte for meg i tjenesten», føyer apostelen til. Han mener tydeligvis tjenesten med evangeliet. Tykikus, som i sin tid hadde brakt Efeserbrevet (se Ef 6,21), hadde apostelen nå igjen sendt til Efesos, kanskje for å avløse Timoteus når han reiste til Roma.

I v. 13 ber Paulus Timoteus ta med seg noen ting, særlig en reisekappe som han hadde latt bli igjen i Troas, og også noen bøker, særlig dem som var skrevet på pergament. Pergamentet var det mest verdifulle skrivestoffet, laget av dyreskinn. Ellers brukte de det såkalte papyrus, som ordet papir kommer av. Papyrus var en egyptisk plante som de laget et billigere skrivestoff av enn pergament.

Kappen ønsket Paulus seg nok på grunn av vinteren, som han likevel neppe fikk oppleve. Hvor få timelige behov den store apostelen hadde! Og vi hører ikke en eneste klage, enda fengselet sikkert ikke har vært behagelig, og apostelen nå var gammel.

I v. 14–17 forteller han om sitt «første forsvar» for retten. Han nevner en Aleksander, en smed, kobbersmed, og sier at han har «gjort meg mye ondt». Kanskje er det den samme som apostelen nevner i 1 Tim 1,20. Av v. 15 går det fram at denne kobbersmeden nå var i nærheten av Timoteus, og at han hadde stått fram som vitne mot Paulus. Han synes i alle fall å ha vært fra Efesos. Kanskje er han den samme som blir nevnt ved det store oppløpet i Efesos i Apg 19, og som der blir omtalt som jøde.

Ordet i v. 14, «Herren gjengjelde ham etter hans gjerninger», må nok etter de beste håndskriftene leses: «Herren skal gjengjelde ham etter hans gjerninger», altså som en forutsigelse. Men selv om vi følger den første lesemåten, ligger det slett ingen personlig hevnfølelse i det. Det var jo mot Herrens sannhet Aleksander hadde kjempet.

I v. 16–17 forteller Paulus hvordan alle de kristne i Roma hadde holdt seg borte ved hans første forsvar. Det var skikk at venner hjalp en anklaget på rettsdagen ved å være til stede og vitne for ham. Men redselen fra Neros forfølgelse var ennå så frisk i minnet at motet hadde sviktet disse vennene. Paulus sier det med vemod, ikke med bitterhet. Det ser vi av ordet han føyer til: «må det ikke bli tilregnet dem!» (v. 16). Apostelen visste at de hadde holdt seg borte av svakhet, ikke av fiendskap.

Men det er jubel i det apostelen føyer til om ham, den trofaste Herren som aldri svikter sine små. Han stod usynlig ved apostelens side og styrket ham. At forkynnelsen av Ordet skulle bli fullført ved apostelen til et vitnesbyrd for alle hedningefolkene, det var jo den gjerningen han var betrodd. Den hadde han fått lov å røkte til det siste, også da han stod for retten, kanskje for keiseren selv.

Og den dagen fikk han seier. «Jeg ble fridd ut av løvens gap», sier han. Skal det forstås bokstavelig om de ville dyrenes gap? Står løven for keiseren? Eller tenker han på djevelen som den brølende løven, noe som kanskje er det mest sannsynlige? Det kan ikke sies med sikkerhet. Nok er det at han den gangen ble fridd fra fiendens anslag ved Herrens kraft. Den gav ordene hans slik makt at løgnens anklager ble gjort til skamme.

Likevel betyr denne utfrielsen som v. 17 nevner, bare at apostelens sak ble utsatt for en tid, ikke at han ble endelig frikjent. Noen frifinnelse ventet ikke apostelen. Det går også tydelig nok fram av v. 18, der blikket hans er vendt mot den evige utfrielsen, hjem til det himmelske riket. I grunnteksten står det egentlig: «Herren skal fri meg fra all ond gjerning», det vil si fra de onde anslagene og knepene som fiendene hans hadde mot ham. Ordet minner om slutten av Fadervår (Matt 6,13).

Ved tanken på det himmelske riket, der Kristus hadde gjort i stand et sted for ham, bryter hjertet hans ut i lovprisning: «Ham være æren i all evighet! Amen.» Hvor godt det er å kunne gå bort fra denne jorden med lovprisning!

I v. 19–22 finner vi avslutningshilsenene. Først hilser han de trofaste vennene Priska (Priskilla) og Akvilas. Fra det første møtet med Paulus (i Korint, Apg 18,2) hadde de hengt ved sin kjære apostel med hjertets oppofrende kjærlighet. Siden hadde de vært både i Efesos og så i Roma (se Rom 16,3), og nå var de igjen i Efesos. Deretter sender Paulus hilsen til Onesiforus' huslyd (se 1,16).

I v. 20 gir han til slutt melding om to av vennene, Erastus og Trofimus. Erastus er sannsynligvis den samme som vi finner omtalt i Apg 19,22, og nok også den samme som i Rom 16,23 blir omtalt som byens kasserer i Korint. Med det stemmer det godt at han ble værende i Korint da Paulus reiste videre. Trofimus var med apostelen på hans siste reise fra Korint til Jerusalem (se Apg 20,4 og 21,29). Han var fra Efesos, og han har nok tenkt å følge apostelen også på den siste reisen til Roma. Men han ble syk og måtte bli i Milet.

I v. 21 gjentar apostelen enda en gang bønnen til Timoteus om å komme, og det før vinteren, for ellers kunne reisen så lett bli hindret av årstiden. Til slutt sender han hilsener fra alle brødrene i Roma og nevner særlig fire av dem ved navn, nok fordi disse fire stod Timoteus

personlig nærmere fra den tiden han var hos Paulus under hans første fangenskap. Linus er nok den samme som kirkefedrene kaller Romas første biskop.

Så slutter Paulus brevet (v. 22) med et dobbelt velsignelsesønske, først over Timoteus personlig og deretter over ham og vennene i Efesos sammen. Herren Jesus Kristus og nåden i ham er fylden i dette ønsket fra apostelen. I Kristus og hans nåde åndet og levde apostelen til sitt siste åndedrag. På Paulus passer i sannhet så herlig det som en troende prest har sunget om Jesus ved tanken på sin siste time:

Og en gang jeg ser ham, når lyset nedbrenner,
da strekker jeg mot ham de segnende hender,
når hjertet står stille, og øyet vil briste,
da hilser jeg ham med et smil, med det siste.

Om Carl Asschenfeldt-Hansen

1856–1934

Carl Asschenfeldt-Hansen (1856–1934) ble født 28. juni 1856 i Bov ved Flensborg i Sønderjylland. Han var sønn av en prest og vokste opp i Højslev ved Skive. Han tok teologisk embetseksamen i København i 1879. Som ung huslærer på Refsnæs fikk han et åndelig gjennombrudd gjennom vennene i Indre Mission.

Han var prest på Lolland og i Sæby, og fra 1892 til 1896 reiste han som predikant for Indre Mission i Danmark. Senere var han sogneprest i Slemminge-Fjelde, i Nørre Nissum, der han også ledet seminaret, og til slutt i Gjern-Skannerup. Han hørte til kretsen rundt Vilhelm Beck og var en utpreget vekkelsespredikant, luthersk og bibeltro. Han satt i styret for Det Danske Missionsselskab, ledet Sømandsmissionen og redigerte flere misjonsblader.

Hovedverket hans er «Fra Guldgruben. En Bibelforklaring», en gjennomgang av hele Bibelen for vanlige bibellesere, skrevet alene i årene 1894–1905. Han ville, som han sa, «veksle de større sedlene i mindre mynt», det vil si gi menigheten det beste av bibelforklaringen i en enkel og varm form. Hver betraktning har et lesestykke og en utlegning som ofte ender i et salmevers. Verket ble trykt i mange opplag og var mye brukt også i Norge. Han døde i Langå 27. mars 1934.